

Evaluatie Onafhankelijke Geschilleninstantie Zorgcontractering

Een groot aantal branche- en beroepsorganisaties van Zorgverzekeringswet (hierna: Zvw) - en Wet Langdurige Zorg (hierna: Wlz) -uitvoerders en Vereniging Zorgverzekeraars Nederland heeft op 2 juni 2016 een Convenant Onafhankelijke Geschilleninstantie voor Geschillenoplossing en -beslechting Zorgcontractering (hierna: Convenant) ondertekend. Met dit convenant is een Onafhankelijke Geschilleninstantie (hierna: Geschilleninstantie) opgericht om het contracteerproces tussen zorgverzekeraars en zorgaanbieders te verbeteren. Beoogd wordt meer gelijkwaardigheid en een kortere doorlooptijd bij geschillen te bewerkstelligen. Geschilbeslechting bij de Geschilleninstantie kan een snel, laagdrempelig en effectief alternatief bieden voor een procedure bij de civiele rechter.

Individuele zorgaanbieders, zorgverzekeraars en branche- en beroepsorganisaties kunnen een geschil aan de Geschilleninstantie voorleggen. Ook zijn branche- en beroepsorganisaties bevoegd om namens een of meer van hun leden een geschil aan de Geschilleninstantie voor te leggen.

Geschillen kunnen zowel de precontractuele als de contractuele fase betreffen.

Zorgsoort

De Geschilleninstantie kan geschillen over zorg als bedoeld in de Zvw of aanvullende verzekeringen – voor zover een deel van deze zorg ook ten laste van de Zvw komt - oplossen of beslechten. Volgens het Convenant kunnen vanaf 1 april 2017 ook geschillen in het domein van de langdurige zorg (Wlz) aan de Geschilleninstantie worden voorgelegd.

Vormen van geschilbeslechting

Er zijn drie vormen van geschilbeslechting mogelijk, namelijk mediation, bindend advies of arbitrage. De uitvoering wordt gedaan door het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI).

Kosten

Over de kosten van de procedure beslist de arbiter/bindend adviseur of – in geval van mediation, schikking of tussentijds staken van de procedure – wat partijen tijdens de schikking overeenkomen. Voor kleine zorgaanbieders geldt een aparte afspraak over de maximering van de kosten voor het geschil, omdat de kosten anders voor hen een grote drempel vormen om de geschilbeslechting voor te leggen aan de Geschilleninstantie.

Begeleidingscommissie

Er is een Begeleidingscommissie opgericht die snel en laagdrempelig eventuele knelpunten kan oplossen. Hierin hebben vier bestuurders zitting die de convenantpartijen vertegenwoordigen aangevuld met de directeur van het NAI. De bestuurders worden ondersteund door medewerkers van een aantal convenantpartijen. De Begeleidingscommissie bestaat uit vertegenwoordigers van zorgverzekeraars, eerstelijnszorgaanbieders, tweedelijnszorgaanbieders en vanaf 1 april 2017 Wlz-uitvoerders en Wlz-aanbieders. De Begeleidingscommissie komt op ad hoc basis bijeen en ziet toe op het functioneren van de Geschilleninstantie en is gesprekspartner van het NAI.

Evaluatie

In het convenant is afgesproken dat een jaar na inwerkingtreding een tussenbalans opgemaakt wordt en na twee jaar een evaluatie van het functioneren van de Geschilleninstantie. VWS heeft desgevraagd vragen ingebracht bij de Begeleidingscommissie. De Begeleidingscommissie heeft de vragen besproken in haar vergadering en voor zover mogelijk worden de beantwoording ervan in het navolgende meegenomen zoals is afgestemd met VWS.

Aangebrachte geschillen

Vanaf de start in 2017 tot en met september 2018, zijn in totaal 7 geschillen ingediend. De Begeleidingscommissie heeft vanwege dit geringe aantal gemeend dat een uitgebreide evaluatie nu niet zinvol is omdat daar mogelijk geen goede conclusies uit kunnen worden getrokken. Als aanbeveling nemen wij ook op om de evaluatie in 2020 te herhalen met de verwachting (hoop) dat er meer geschillen zijn ingediend.

Aard geschil:

- Eerstelijns geschil: 4 arbitrage 1 bindend advies 1 mediation
- Tweedelijns geschil: 0 arbitrage 1 bindend advies 0 mediation
- Derdelijns geschil: 0 arbitrage 0 bindend advies 0 mediation

Zorgsoort:

- Zvw: 4 arbitrage 2 bindend advies 1 mediation
- WLZ: 0 arbitrage 0 bindend advies 0 mediation

Het is aan partijen om openheid over het aangebrachte geschil te geven. Partijen hebben ervoor gekozen geen openheid te geven.

Voor het indienen van geschillen worden mogelijk drempels ervaren. Drempels voor zorgaanbieders kunnen zijn: de te sluiten overeenkomst tussen partijen over de te benoemen arbiters, de nadere arbitrage/bindend advies/mediationovereenkomst met de zorgverzekeraar, de duur van de procedure en de kosten van de procedure. Zorgaanbieders zouden de voorkeur geven aan een procedure bij civiele rechter. Voor zover bekend, gezien de publicaties van uitspraken, lopen er echter bij de civiele rechter bijna geen zaken.

Zvw

Aangenomen wordt op basis van gevraagde input van zorgaanbieders in de eerste lijn en in de tweede lijn dat de onbekendheid van de Geschilleninstantie een rol speelt. Naar voren komt ook dat beroepsverenigingen van zowel de eerste als tweede lijn wel met enige regelmaat signalen krijgen rondom zorgcontractering, maar dat deze in de voorgaande periode veelal ook opgelost zijn door eigen interventie. Daarnaast zijn er zorgaanbieders die geen individueel probleem met zorgverzekeraars hebben ervaren of deze zorgaanbieders verwachten niet een probleem daarmee op te lossen.

In de eerste en tweede lijn wordt de gang naar de civiele rechter als mogelijkheid genoemd. Voor de tweedelijnszorgaanbieders speelt mee dat de totale kosten voor de Geschilleninstantie niet lager zijn dan bij een gang naar de civiele rechter.

Convenantpartijen hebben de Geschilleninstantie meermalen onder de aandacht gebracht bij hun leden en uitgebreide informatie is beschikbaar op de websites.

Aan convenantpartijen is gevraagd de mogelijkheid Geschilleninstantie nogmaals onder de aandacht te brengen.

WLZ

In weerwil van de afspraken in het Convenant hebben de zorgverzekeraars in hun hoedanigheid van uitvoerders van de Wlz (de zgn. Zorgkantoren) vanaf 1 april 2017 de Geschilleninstantie *niet* bevoegd verklaard Wlz-geschillen te behandelen (op Zorgkantoor de Friesland na).

Bij de inkoop van Wlz-zorg gelden regels van het aanbestedingsrecht en de zorgverzekeraars hadden in dit kader (bij nader inzien) vraagtekens bij de rechtsgang van de Geschilleninstantie. De vraag is of de beroepsprocedure bij het NAI tijdens de precontractuele fase voldoet aan de formele voorwaarden die gelden op grond van de aanbestedingsregels en dan met name de vereiste onafhankelijkheid van een beroepsprocedure in tweede instantie. Hierover bestaat verschil van inzicht, en een overleg met ActiZ (namens de zorgaanbieders in de langdurige zorg), NAI, ZN en VWS heeft daar geen verandering in gebracht.

Vanuit de begeleidingscommissie wordt voorgesteld om terzake advies in te winnen bij een derde in wiens gezag zowel de zorgverzekeraars als de zorgorganisaties vertrouwen stellen. Het advies strekt zich uit tot de vraag naar de juistheid en de volledigheid van de bevindingen van de verzekeraars alsmede tot de (on)mogelijkheden van het NAI en het arbitragerecht om aan de bezwaren van verzekeraars in voldoende mate tegemoet te komen. Partijen stemmen de vraagstelling nader met elkaar af en committeren zich vooraf aan de uitkomst. Zowel van de kant van de Wlz-vertegenwoordiging als van de kant van de verzekeraars wordt intern getoetst of partijen zich met deze procedure instemmen.

Aanbeveling

De mogelijkheid om de Geschilleninstantie in te schakelen nogmaals onder de aandacht te brengen bij de zorgaanbieders.

De evaluatie uitgebreider herhalen in 2020 dan wel op het moment dat daar aanleiding toe bestaat hetwelk in overleg met de Begeleidingscommissie wordt vastgesteld.

10 januari 2019

Begeleidingscommissie Geschilleninstantie Zorgcontractering